

Spesialundervisning – saksgang

Sist endret: 05.09.2017

Faser

Fase 1 – Bekymring

I denne fasen får eleven ordinær opplæring, og ikke spesialundervisning.

Fasen kjennetegnes ved at noen på skolen eller foreldrene/eleven stiller spørsmål ved om eleven får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. Årsaken til bekymringen kan være at eleven strever faglig eller sosialt.

I fase 1 er ikke PP-tjenesten formelt koblet inn for å vurdere den enkelte elev sitt behov, men saken kan drøftes anonymt for å støtte skolen i arbeidet med tiltakene. PP-tjenesten kan også være tilstede for å gi råd og veiledning i det systemrettede arbeidet til skolen.

Hva skjer i fase 1?

- Skolen/læreren har plikt til å vurdere elevens læringsutbytte kontinuerlig.
- Foreldrene eller noen på skolen har mistanke om at eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen.
- Eleven og foreldrene har rett til å be om en vurdering av om eleven har behov for spesialundervisning.
- Lærerne har plikt til å vurdere om eleven trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor (også kalt varslingsplikten).
- Rektor har ansvar for å behandle saken.
- Skolen har plikt til å vurdere og eventuelt prøve ut tiltak med sikte på å gi eleven

tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

- Skolen innhenter foreldrenes/elevens samtykke til at det kan foretas en sakkyndig vurdering.

Jeg vil vite mer

[Les mer om bekymringsfasen i Veilederen spesialundervisning](#)

[Les mer om tilpasset opplæring i Veilederen spesialundervisning](#)

Fase 2 – Henvisning til PP-tjenesten

Når skolen mener at eleven, til tross for eventuelle forsøk med ulike tiltak, ikke vil kunne få et tilfredsstillende utbytte, skal rektor sende en formell henvisning til PP-tjenesten. PP-tjenesten skal foreta en sakkyndig vurdering av elevens behov.

Når skolen sender henvisningen til PP-tjenesten bør det legges ved en beskrivelse av skolens vurdering og begrunnelse. Før saken henvises til PP-tjenesten, skal det også foreligge et samtykke fra foreldrene eller eleven.

Skolen skal også henvise saken til PP-tjenesten når foreldrene har bedt om en undersøkelse av elevens behov for spesialundervisning, eller når foreldrene krever en sakkyndig vurdering.

Hva skjer i fase 2?

- Skolen oversender saken til PP-tjenesten for sakkyndig vurdering.
- Skolen ber PP-tjenesten utrede elevens behov.

Jeg vil vite mer

[Les mer om henvisningen i Veilederen spesialundervisning](#)

Fase 3 – Sakkyndig vurdering

Dette er fasen hvor PP-tjenesten utreder og gir en tilråding til skolen om eleven har behov for spesialundervisning eller ikke.

I denne fasen sier også PP-tjenesten hva som vil gi et forsvarlig opplæringstilbud for eleven,

dersom det er behov for spesialundervisning. Fasen avsluttes med at PP-tjenesten sender tilrådingen til skolen.

PP-tjenesten har plikt til å rådføre seg med eleven/foreldrene i arbeidet med å utforme tilbud om spesialundervisning og legge stor vekt på synspunktene deres.

Sakkyndig vurdering består av

- en utredning
- en tilråding

Den sakkyndige vurderingen skal ligge til grunn før skolen avgjør om eleven har rett til spesialundervisning. Skolen bruker også den sakkyndige vurderingen når de skal lage en individuell opplæringsplan (IOP).

Hva skjer i fase 3?

- PP-tjenesten gjennomfører en sakkyndig vurdering som består av utredning og tilråding.
- PP-tjenesten har plikt til å rådføre seg med eleven/foreldrene i arbeidet med å utforme tilbud om spesialundervisning og legge stor vekt på synspunktene deres, jf. § 5-4 tredje ledd.
- Foreldrene/eleven har rett til å få kjennskap til innholdet i den sakkyndige vurderingen.

Jeg vil vite mer

[Les mer om sakkyndig vurdering i Veilederen spesialundervisning](#)

Fase 4 – Vedtak

Etter at PP-tjenesten har oversendt sin sakkyndige vurdering til skolen, skal skolen vurdere og avgjøre om eleven har rett til spesialundervisning.

Det er skoleeier som har myndighet til å fatte enkeltvedtak. Myndigheten til å fatte enkeltvedtak kan skoleeier delegere til rektor ved skolen. I veilederen har vi valgt å bruke rektor og forutsetter dermed at myndigheten er delegert.

Det skal fattes enkeltvedtak både når spesialundervisning innvilges og blir avslått. Det er viktig for elevens rettssikkerhet at kommunen eller skolen fatter enkeltvedtak også når de avslår.

Fasen avsluttes med at enkeltvedtaket sendes til eleven og foreldrene. Elevene og foreldrene har alltid rett til å klage på enkeltvedtak.

Dersom foreldrene eller eleven klager på vedtaket, er også klagebehandlingen en del av vedtaksfasen.

Enkeltvedtaket må være i samsvar med regelverket.

Hva skjer i fase 4?

- Skoleeier er ansvarlig for at enkeltvedtak fattes.
- Foreldrene/eleven har rett til å uttale seg før det blir fattet enkeltvedtak, og rektor skal legge stor vekt på deres syn. Retten til å uttale seg er spesielt viktig når rektor vil gjøre avvik fra den sakkyndige vurderingen.
- Foreldrene/eleven må samtykke før rektor fatter enkeltvedtak om å sette i gang spesialundervisning.
- Foreldrene/elevene kan klage på et avslag om spesialundervisning, på innholdet i enkeltvedtaket, på saksbehandlingen og på manglende oppfyllelse av vedtaket. Statsforvalteren er klageinstans.

Jeg vil vite mer

[Les mer om vedtaksfasen i Veilederen spesialundervisning](#)

Fase 5 – Gjennomføring

Planleggings- og gjennomføringsfasen starter når rektor har fattet et enkeltvedtak som gir eleven rett til spesialundervisning.

Når rektor har fattet et enkeltvedtak som gir eleven rett til spesialundervisning, må skolen utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for eleven.

Planleggingsfasen handler blant annet om utforming av IOP. IOP-en er et verktøy for lærerne både i spesialundervisningen og i den ordinære opplæringen.

Hva skjer i fase 5?

- Skolen utarbeider en individuell opplæringsplan (IOP).
- Skolen trenger ikke få en godkjenning av den individuelle opplæringsplanen fra

foreldrene/eleven.

Jeg vil vite mer

[Les mer om planlegging og gjennomføring i Veilederen spesialundervisning](#)

Fase 6 – Evaluering

I denne fasen skal skolen vurdere og evaluere elevens utvikling og hvordan opplæringstilbudet fungerer. Elevens utvikling skal vurderes kontinuerlig. Det skal hvert år skrives en årsrapport.

Evalueringen skal gi skolen grunnlag for å justere det videre arbeidet, enten det gjelder innhold, arbeidsmåter, organisering eller metoder.

Skolen bør vurdere elevens utvikling fortløpende hele året. Elever som mottar spesialundervisning har også rett til underveisvurdering.

En viktig del av fasen er årsrapporten. I denne rapporten skal skolen årlig vurdere den opplæringen eleven har fått og elevens utvikling ut fra de målene som er satt i elevens individuelle opplæringsplan (IOP).

I denne fasen må skolen også vurdere om det er behov for å videreføre spesialundervisningen, om det er nødvendig å henvise eleven til PP-tjenesten igjen, om saken kan avsluttes, og hvordan overgangen mellom ulike opplæringsår og overgangen mellom ulike skoler skal løses.

Hva skjer i fase 6?

- Skolen skriver årsrapport.
- Skolen sender årsrapporten til foreldrene/eleven. Den bør også sendes i kopi til kommunen/fylkeskommunen.
- Skolen vurderer om eleven fortsatt har behov for spesialundervisning og om det er behov for å henvise eleven til PP-tjenesten igjen.

Jeg vil vite mer

[Les mer om årsrapport og evaluering i Veilederen spesialundervisning](#)